

Egy kiállítás margójára

2009 május 19. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Meglátogattam a Nemzeti múzeum mostani szkíta-kiállítását, és nagyon tetszett. Mármint a kiállított tárgyak nagyon tetszettek. Ugyanakkor igyekeztem betartani a megel?z?en többek által ajánlott szabályt: ne olvass, csak a tárgyakat nézd!

És tényleg, tovább is adom, mint bevált használati utasítást: ha Te, nyájas olvasóm, eddig még nem, de a jöv?ben megtekinted eme szép gy?jteményt, szorítkozz a tárgyak vizsgálatára. Ne kíván d a körülöttük kínálkozó rengeteg bet?t olvasni, mert vagy
1 tájékozatlan vagy a témában, és akkor megvezetnek,
2 ismered a f?bb hazugságokat, és akkor a guta üt meg a kiállítók pimaszsága okán.

Ám miel?tt történeti kérdésekre térnék, engedtessék meg egy elemi észrevétel. Ha a régész talál valamit, aminek jelent?sége van, azt igyekszik meghatározni. Lehet, hogy egy ritka arany ékszert lel, és annak sajátosságai leny?gözik tudóst és néz?t egyaránt, és alig van jelent?sége annak, hogy az alkalmazott motívumokat ténylegesen nevükön tudjuk-e nevezni. Mondom: lehet. Ám gyakrabban kerülnek el? olyan tárgyak, melyek rendeltetése világos. Akkor viszont azt a tudós régésznek meg kell neveznie. Nem hagyatkozhat arra a feltételezésre, hogy hát lássa mindenki… Röviden: egy tárlóban van valami három fokos, felettük az írás, hogy aszongya: harci csákány! Az az érdekes, hogy a szomszéd tárlóban ékes és pontos nevén szerepel egy ugyanolyan darab: fokos. Nos, szinonim szavak esztétikai okból váltogatása irodalmi tevékenység. Én megengedhetem magamnak, a régész és a kiállítás-szerkeszt? nem. F?leg nem, ha nem is szinonimák ezek, hanem egymásnak csak közelít?leg megfeleltethet?ek. A másik a kard. El?ször akkor hökkentem meg, amikor két vast?r mellé a rövid kard neve volt kiírva, persze véletlenül sem magyarul. Nem volt húsz centi a pengéje, de az tudós uraknak kard. A másik meg éppen hogy méter hosszú, és megint csak: kard.

Itt kérem a szakemberi min?ség forog fenn. A szakemberség, amely oda fejl?dött, hogy a régésznek, aki el?szedi a rozsdás tárgyakat, fogalma nincs azoknak jelenkori besorolásáról, röviden: a való életr?l. Nem képes nevén nevezni a t?rt, mert nem tudja, hogy a t?r lehet húsz centis, de lehet százhúsz centis is. A kard az nem lehet, annak van egy általánosan elfogadott hossza. Ha hosszabb, akkor t?r vagy pallos.

De hagyjuk a jelenkor csökkent üzemmódjának jelenségeit, és tekintsük magát a tárgyakat. Ezek feledtetik aztán fentieket. Ott az a széles arany nyakbavaló(?), sodronyai között a bámulatos jelenetekkel. Állatok, amint kicsinyeiket szoptatják, ember juhot fej, stb. A hatalmas pegazus, ivóedénnyé hasonulva, ezüst-arany összetételben leny?göz?. Aztán az apróságok, a halászó turul, a lófejb?l formált szíj-bújtatók, hihetetlen formai lelemények. Aztán az „intolerancia” bizonyítékai, amikor emberek küzdenek egymással, s?t asszony, amint férjét veri, egyik kezével hajába kap, másikkal a kurblivasat emeli, el?tte még a „tanárverés”, amelyben fiatal harcos id?sebbet gyepál. Hanem ezeket már nem szóban kell bemutatni, nem is lehet. Nézze meg, aki teheti, de ne olvasson senki!

Pogány István

Szerz? a Flag Polgári M?hely tagja

Ajánló